

Judikát NS 21 Cdo 4355/2009

Soud: Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí: 11/03/2010
Spisová značka: 21 Cdo 4355/2009
ECLI: ECLI:CZ:NS:2010:21.CDO.4355.2009.1
Typ rozhodnutí: USNESENÍ
Heslo: Okamžité zrušení pracovního poměru
Zkušební doba
Dotčené předpisy: § 55 odst. 1 písm. b) předpisu č. 262/2006Sb.
§ 66 předpisu č. 262/2006Sb.
§ 60 předpisu č. 262/2006Sb.
§ 241a odst. 3 o. s. ř.
§ 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř.
§ 243b odst. 5 bod věta první o. s. ř.
§ 218 písm. c) o. s. ř.
§ 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Kategorie rozhodnutí: D

Podána ústavní stížnost

datum podání	spisová značka	soudce zpravodaj	výsledek	datum rozhodnutí
01/14/2011IV. ÚS 150/2011		doc. JUDr. Michaela Židlická, Dr.	odmítnuto	05/30/2011

21 Cdo 4355/2009

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Novotného a soudců JUDr. Ljubomíra Drápala a JUDr. Mojmíra Putny v právní věci žalobce M. F., zastoupeného JUDr. Vladimírem Kovářem, advokátem se sídlem v Plzni, Resslova č. 5, proti žalovanému SYSTHERM s.r.o. se sídlem v Plzni, K Papírně č. 172/26, IČO 64830454, zastoupenému JUDr. Ing. Vojtěchem Levorou, advokátem se sídlem v Plzni, Slovanská třída č. 136, o neplatnost okamžitého zrušení pracovního poměru a o 32.200,- Kč, vedené u Okresního soudu Plzeň-město pod sp. zn. 36 C 396/2008, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 9. června 2009 č.j. 11 Co 134/2009-61, takto:

I. Dovolání žalovaného se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

O d ů v o d ě n í :

Žalobce se domáhal, aby bylo určeno, že okamžité zrušení pracovního poměru podle ustanovení § 55 odst. 1 písm. b) zák. práce provedené dopisem žalovaného ze dne 5.8.2008 je neplatné, a aby byla žalovanému uložena povinnost zaplatit žalobci 32.200,- Kč. Žalobu odůvodnil tím, že žalovaný „nesplnil zákonné podmínky pro platnost“ tohoto právního úkonu, neboť žalovaný v okamžitém zrušení pracovního poměru v rozporu s ustanovením § 60 zák. práce skutkově nevymezil důvod tohoto opatření. „Žalobce proto považuje okamžité zrušení pracovního poměru za neplatné“, a „dožaduje se vyslovení takové neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru také soudem“. Protože „neoznámil žalovanému, že trvá na tom, aby ho žalovaný dále zaměstnával“, náleží mu podle ustanovení § 69 odst. 2 odst. b) zák. práce rovněž náhrada mzdy ve výši průměrného výdělku za dobu výpovědní doby.

Okresní soud Plzeň-město rozsudkem ze dne 7.11.2008 č.j. 36 C 396/2008-41, ve znění usnesení ze dne 4.2.2009 č.j. 36 C 396/2008-53, žalobě vyhověl a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 28.179,20 Kč k rukám advokáta JUDr. Vladimíra Kováře a „ČR na

účet Okresního soudu Plzeň-město" soudní poplatek ve výši 2.290,- Kč. Ve věci samé dospěl k závěru, že okamžité zrušení pracovního poměru dané žalobci dne 5.8.2008 (v průběhu zkušební doby) je neplatným právním úkonem, neboť žalovaný v jeho písemném vyhotovení „ve smyslu zákonné úpravy“ skutkově nevymezil důvod tohoto opatření, přičemž nelze uzavřít“, že by žalovaný neplatnou formou okamžitého zrušení pracovního poměru ze dne 5.8.2008 zhojil následně dopisem ze dne 8.9.2008, ve kterém dodatečně doplnil důvod okamžitého zrušení pracovního poměru jeho skutkovým vymezením, případně tím, že žalobce byl o důvodu tohoto opatření informován ústně. Námitku žalovaného, že se žalobcem prvotně rozvázal pracovní poměr ve zkušební době, a to ústně, soud prvního stupně odmítl s odůvodněním, že úmysl žalovaného ukončit pracovní poměr se žalobcem okamžitým zrušením vyplývá nejen z původního vyjádření žalovaného k žalobě, ale i z dodatečně doplněného důvodu okamžitého zrušení v dopise ze dne 8.9.2008, vzájemné korespondence mezi účastníky před zahájením tohoto řízení a ze záznamu do mzdového listu, „což se odrazilo i ve skutečnosti, že žalobci nebyla přiznána podpora v nezaměstnanosti“. Kromě toho soud prvního stupně „v souladu s ustanovením § 69 odst. 2 písm. b) zák. práce“ přiznal žalobci požadovanou náhradu mzdy ve výši 32.200,- Kč.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 9.6.2009 č.j. 11 Co 134/2009-61 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení 27.823,20 Kč k rukám advokáta JUDr. Vladimíra Kováře. Odvolací soud přisvědčil soudu prvního stupně, že v řízení provedl všechny nezbytné důkazy rozhodné pro zjištění skutkového stavu věci a že na jejich základě správně zjistil skutkový stav, který „tvoří spolehlivý základ“ pro právní posouzení věci. Vycházejí z námitky neplatnosti zrušovacího projevu vůle žalovaného ze dne 5.8.2008 obsažené v žalobě se odvolací soud ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně o tom, že v daném případě žalovaný se žalobcem okamžitě zrušil pracovní poměr dopisem ze dne 5.8.2008, „aniž v něm byl skutkově vymezen důvod tohoto okamžitého zrušení“, což „s ohledem na výslovné znění ust. § 60 zák.práce“ činí tento právní úkon neplatným. Nedostatek skutkového vymezení důvodu okamžitého zrušení pracovního poměru nelze podle názoru odvolacího soudu ani „nahradit výsledkem svědků“ navrhovaných žalovaným, ani „nemohl být zhojen“ dalším dopisem ze dne 8.9.2008, ve kterém žalovaný dodatečně uvedl, v jakém konkrétním jednání žalobce spatřoval důvod pro okamžité zrušení pracovního poměru. Vzhledem k tomu, že za této situace došlo k neplatnému okamžitému zrušení pracovního poměru a žalobce netrval na dalším zaměstnávání, „je třeba mít zato, že ve smyslu ust. § 69 odst. 2 zák. práce skončil pracovní poměr fikcí (dohodou) ke dni 5.8.2008, a nepřichází proto v úvahu dodatečné zrušení pracovního poměru ve zkušební době, jak žalovaný uvádí v odvolání“. Ve shodě se soudem prvního stupně odvolací soud rovněž přiznal žalobci podle ustanovení § 69 odst. 2 písm. b) zák. práce právo na náhradu mzdy ve výši průměrného výdělku za dobu výpovědní doby, „která v daném případě činila 2 měsíce (§ 51 odst. 1 zák. práce)“.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost dovozoval z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. Namítal, že soudy obou stupňů „bez dalšího konstatovaly“, že okamžité zrušení pracovního poměru učiněné žalovaným dne 5.8.2008 je neplatné, aniž by provedly žalovaným navržené důkazy výsledkem svědků, kteří „mohli prokázat, že nedílnou součástí oznámení o okamžitém zrušení pracovního poměru byl i záznam o dechové zkoušce“, který „skutkově vymezoval v souladu s § 60 zák. práce důvod pro okamžité zrušení pracovního poměru“. Soudy obou stupňů rovněž „nepřihlédly k projevené vůli žalovaného ukončit pracovní poměr se žalobcem ve zkušební lhůtě“, neboť – jak dovolatel zdůraznil – „navrhovaní svědci mohli taktéž prokázat“, že pracovní poměr se žalobcem byl již předtím, než bylo žalobci doručeno písemné vyhotovení okamžitého zrušení pracovního poměru ze dne 5.8.2008, „platně ukončen ústním oznámením žalovaného o ukončení pracovního poměru ve zkušební době“; proto „již nebylo nutno ani dopis ze dne 5.8.2008 žalobci zasílat“, neboť „pracovní poměr mezi žalobcem a žalovaným již neexistoval“. Dovolatel dále vytkl soudům, že opominuly, že ustanovení 41a obč. zák., „na který odkazuje § 18 zák. práce“, stanoví, že v případě, že má neplatný právní úkon náležitosti jiného právního úkonu, který je platný, lze se jej dovolat, je-li z okolností zřejmé, že vyjadřuje vůli jednajících osoby. Vzhledem k tomu, že z písemného úkonu žalovaného ze dne 5.8.2008 učiněného ve zkušební době „lze nesporně vyvodit vůli žalovaného ukončit se žalobcem pracovní poměr“, a protože platné zrušení pracovního poměru ve zkušební době zákon nepodmiňuje skutkovým vymezením důvodu tohoto opatření, je podle názoru dovolatele odůvodněn závěr, že, i kdyby dopis ze dne 5.8.2008 neměl náležitosti platného okamžitého zrušení pracovního poměru, „lze jej za každých okolností považovat za oznámení o zrušení pracovního poměru ve zkušební době, jehož formální náležitosti tento dopis splňoval“. Kromě toho soudy nesprávně aplikovaly „i samotnou fikci dle § 69 odst. 2 zák. práce“, neboť podle názoru dovolatele „z dopisu žalobce ze dne 12.8.2008 vyplývá skutečnost, že má zájem u žalovaného dále setrávat v pracovním poměru, tedy že na dalším zaměstnávání trvá“, a že „tímto dopisem pouze projevuje svou vůli – určitý návrh, že v případě, že zaměstnavatel ho již nechce zaměstnávat, je ochoten na toto přistoupit, ale pouze za podmínky, že s ním ukončí pracovní poměr dohodou“. I kdyby – jak dovolatel připustil – bylo možno tuto fikci aplikovat, „dochází tímto k porušení ústavně zaručených práv“, jestliže „žalovaný jako zaměstnavatel by měl nést neblahé následky za to, že omylem neučinil právní úkon formálně správně, i když zaměstnanec zásadně porušuje svoje povinnosti z pracovního poměru“.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 30.6.2009 (dále jen „o.s.ř.“), neboť dovoláním je napaden rozsudek odvolacího soudu, který byl vydán před 1.7.2009 (srov. Čl. II bod 12 zákona č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů a další související zákony). Po zjištění, že dovolání bylo podáno proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), přezkoumal napadený potvrzující rozsudek bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.) a dospěl k závěru, že dovolání směřuje proti rozhodnutí, proti němuž není tento mimořádný opravný prostředek přípustný.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř.], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř.], nebo jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. a jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.].

Žalovaný napadá dovoláním rozsudek odvolacího soudu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně o věci samé potvrzen. Protože dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. není v této věci přípustné (ve věci nebylo soudem prvního stupně vydáno žádné rozhodnutí ve věci samé, které by odvolací soud zrušil), může být přípustnost dovolání v této věci založena jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

o.s.ř., tedy jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem [§ 237 odst. 3 o.s.ř.].

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst. 3 o.s.ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř. ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Protože - jak vyplývá z uvedeného - dovolání může být podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. přípustné jen tehdy, jde-li o řešení právních otázek, je dovolatel oprávněn napadnout rozhodnutí odvolacího soudu pouze z důvodu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci [§ 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř.]; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle ustanovení § 241a odst. 3 nebo ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o.s.ř. nemůže být při posouzení, zda je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř., přihlédnuto (srov. též právní názor vyjádřený v usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.6.2004, sp. zn. 21 Cdo 541/2004, uveřejněném pod č. 132 v časopise Soudní judikatura, roč. 2004, a obdobně též právní názor vyjádřený v usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 7.3.2006, sp. zn. III. ÚS 10/06, uveřejněném pod č. 130 v časopise Soudní judikatura, roč. 2006].

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. přitom není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam; přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř. dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Z hlediska skutkového stavu bylo v posuzované věci - mimo jiné - zjištěno (správnost skutkových zjištění přezkumu dovolacího soudu nepodléhá - srov. § 241a odst. 3 a § 242 odst. 3 o.s.ř.), že žalobce pracoval u žalovaného na základě pracovní smlouvy ze dne 1.8.2008 jako „manažer realizace staveb“. V průběhu zkušební doby, která byla v pracovní smlouvě mezi účastníky sjednána v délce tří měsíců, žalovaný dopisem ze dne 5.8.2008, který žalobce převzal téhož dne, sdělil žalobci, že „v důsledku porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvlášť hrubým způsobem s ním ruší okamžitě pracovní poměr podle § 55 odst. 1 písmeno b (zákon č. 262/2006 Sb.) zákoníku práce“. Žalobou, podanou v této věci u soudu prvního stupně dne 3.10.2008 a doručenu žalovanému dne 22.10.2008, žalobce vytkl žalovanému neplatnost uvedeného okamžitého zrušení pracovního poměru z důvodu absence skutkového vymezení důvodu tohoto opatření a domáhal se určení neplatnosti tohoto zrušovacího projevu vůle soudem, a dále požadoval náhradu mzdy z neplatného rozvázání pracovního poměru.

Odvolací soud (i soud prvního stupně) se v projednávané věci zabýval právní otázkou určitosti zrušovacího projevu vůle, který žalovaný učinil dopisem ze dne 5.8.2008. Správnost jeho závěrů žalovaný v dovolání zpochybňuje jednak tím, že namítá, že dopis žalovaného ze dne 5.8.2008 „lze za každých okolností považovat za oznámení o zrušení pracovního poměru ve zkušební době, jehož formální náležitosti tento dopis splňoval“, a jednak tím, že „důvod pro okamžité zrušení pracovního poměru lze jednoznačně vyvodit ze záznamu o dechové zkoušce, již se žalobce odmítl podrobit“, který je „nedílnou součástí“ okamžitého zrušení pracovního poměru.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat - vzhledem k době, kdy byl dotčený právní úkon učiněn - podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění účinném do 30.6.2008 (tedy přede dnem, kdy nabyl účinnosti zákon č. 121/2008 Sb. a č. 126/2008 Sb.) - dále jen „zák. práce“, a v rozsahu vyplývajícím z ustanovení § 18 zák. práce též podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 30.6.2008 (tj. přede dnem, kdy nabyl účinnosti zákon č. 230/2008 Sb.) - dále jen „obč. zák.“.

Podle ustanovení § 55 odst. 1 písm. b) zák. práce zaměstnavatel může výjimečně pracovní poměr okamžitě zrušit jen tehdy, porušil-li zaměstnanec povinnost vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvlášť hrubým způsobem. Okamžité zrušení pracovního poměru musí zaměstnavatel i zaměstnanec provést písemně, musí v něm skutkově vymežit jeho důvod tak, aby jej nebylo možno zaměnit s jiným, a musí je ve stanovené době doručit druhému účastníku, jinak je neplatné; uvedený důvod nesmí být dodatečně měněn (srov. § 60 zák. práce).

Podle ustanovení § 66 odst. 1 zák. práce zaměstnavatel i zaměstnanec mohou zrušit pracovní poměr ve zkušební době z jakéhokoliv důvodu nebo bez uvedení důvodu. Zaměstnavatel však nemůže ve zkušební době zrušit pracovní poměr v době prvních 14 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti (karantény) zaměstnance. Písemné oznámení o zrušení pracovního poměru podle odstavce 1 má být doručeno druhému účastníku zpravidla alespoň 3 dny přede dnem, kdy má pracovní poměr skončit (srov. § 66 odst. 2 zák. práce).

Z uvedeného vyplývá, že ustanovení § 55 odst. 1 písm. b) a § 66 zák. práce upravují dva samostatné způsoby rozvázání pracovního poměru jednostranným právním úkonem zaměstnavatele. Zákoník práce, nejen že neurčuje jejich vzájemný vztah (srov. § 48 odst. 1 zák. práce), ale ani nestanoví, že by rozvázání pracovního poměru ve zkušební době bylo možné provést jen podle ustanovení § 66 zák. práce. V této souvislosti dovolací soud již dříve, za předchozí (avšak obsahově shodné) právní úpravy v zákoně č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, dospěl k závěru, že samotná skutečnost, že zaměstnavatel - tak jako žalovaný v projednávané věci - zrušil pracovní poměr se zaměstnancem ve zkušební době, neznamená, že se vždy musí jednat o zrušení pracovního poměru podle ustanovení § 66 zák. práce; i ve zkušební době lze pracovní poměr okamžitě zrušit podle ustanovení § 55 odst. 1 zák. práce (srov. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24.6.2004, sp. zn. 21 Cdo 347/2004, uveřejněný v časopise Soudní judikatura pod č. 136, roč. 2004). Na závěr o tom, zda jde o okamžité zrušení pracovního poměru nebo o zrušení pracovního poměru ve zkušební době, je přitom vždy třeba usuzovat z obsahu posuzovaného zrušovacího projevu vůle a případné nejasnosti odstranit pomocí výkladových pravidel uvedených v ustanovení § 35 odst. 2 obč. zák. Podle ustálené judikatury může výklad projevu vůle (§ 18, § 35 odst. 2 obč. zák.) směřovat jen k

objasnění toho, co bylo skutečně projevováno, a pomocí výkladu projevu vůle nelze „nahrazovat“ nebo „doplňovat“ vůli, kterou účastník v rozhodné době neměl nebo kterou neprojevil; není rovněž dovoleno měnit smysl a obsah jinak jasného právního úkonu. Jde tedy o to, aby obsah projevu vůle, který jednající učinil, byl vyložen v souladu se stavem, který existoval v době, kdy byl učiněn (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21.11.1996, sp. zn. 2 Cdon 198/96, uveřejněný pod č. 35 v časopise Soudní judikatura, roč. 1998, a obdobné věci se týkající rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 14.10.1996, sp. zn. 3 Cdon 946/96, uveřejněný pod č. 29 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1997).

V projednávané věci proto odvolací soud v souladu s ustálenou judikaturou posoudil zrušovací projev vůle žalovaného ze dne 5.8.2008 s ohledem na jeho obsah, i když byl dán žalobci ve zkušební době, jako okamžité zrušení pracovního poměru podle ustanovení § 55 odst. 1 písm. b) zák. práce a s ohledem na obsah žaloby zkoumal platnost tohoto právního úkonu z hlediska toho, zda splňuje požadavek náležitého skutkového vymezení důvodu okamžitého zrušení pracovního poměru, jak vyžaduje ustanovení § 60 zák. práce.

V této souvislosti vychází ustálená soudní praxe z názoru, že důvod okamžitého zrušení pracovního poměru musí být v písemném okamžitém zrušení pracovního poměru uveden tak, aby bylo zřejmé, jaké jsou skutečné důvody, které vedou druhého účastníka pracovního poměru k tomu, že rozvazuje pracovní poměr, aby nevznikaly pochybnosti o tom, co chtěl účastník projevit, tj. který zákonný důvod okamžitého zrušení pracovního poměru uplatňuje, a aby bylo zajištěno, že uplatněný důvod nebude možné dodatečně měnit. Ke splnění hmotněprávní podmínky platného okamžitého zrušení pracovního poměru je tedy třeba, aby důvod okamžitého zrušení pracovního poměru byl určitým způsobem konkretizován uvedením skutečností, v nichž účastník spatřuje naplnění zákonného důvodu tak, aby nemohly vzniknout pochybnosti, ze kterého důvodu se pracovní poměr okamžitě zrušuje.

Při úvaze, jakým způsobem má být důvod okamžitého zrušení pracovního poměru konkretizován tak, aby byly splněny požadavky vyplývající z ustanovení § 60 zák. práce, je třeba mít na zřeteli, že ustanovení § 55 odst. 1 zák. práce vymezuje jen skutkové podstaty pro okamžité zrušení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele. K tomu, aby bylo možné v konkrétním případě posoudit, zda okamžité zrušení pracovního poměru je platným právním úkonem, je potřeba zjistit, zda nastaly takové skutečnosti, které právní norma předpokládá jako důvod pro okamžité zrušení pracovního poměru. Z důvodu uvedeného v ustanovení § 55 odst. 1 písm. b) zák. práce může zaměstnavatel okamžitě zrušit pracovní poměr tehdy, jestliže zaměstnanec svým konkrétním zaviněným jednáním porušil povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvlášť hrubým způsobem. Důvod okamžitého zrušení pracovního poměru proto musí být uveden nejen tak, aby bylo zřejmé, který z důvodů uvedených v ustanovení § 55 odst. 1 zák. práce byl uplatněn, ale současně takovým způsobem, aby bylo nepochybné, v jakém konkrétním jednání zaměstnanec je spatřován; jen taková konkretizace použitého důvodu po skutkové stránce zajišťuje, že nevzniknou pochybnosti o tom, z jakého důvodu byl se zaměstnancem okamžitě zrušen pracovní poměr, a že důvod nebude možné dodatečně měnit. Skutečnosti, které byly důvodem pro okamžité zrušení pracovního poměru, přitom není potřebné rozvádět do všech podrobností, neboť pro neurčitost a nesrozumitelnost projevu vůle je okamžité zrušení pracovního poměru neplatné jen tehdy, kdyby se nedalo ani výkladem projevu vůle zjistit, proč byl pracovní poměr okamžitě zrušen. Výklad projevu vůle - jak bylo uvedeno již výše - však může směřovat jen k objasnění jeho obsahu, tedy ke zjištění toho, co bylo skutečně projevováno, a nelze jím „nahrazovat“ nebo „doplňovat“ vůli, kterou účastník v rozhodné době neměl nebo kterou sice měl, ale neprojevil ji (k tomu srov. již zmíněný rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 11. 1996, sp. zn. 2 Cdon 198/96, uveřejněný pod č. 35 v časopise Soudní judikatura, roč. 1998).

V projednávané věci soudy obou stupňů – jak vyplývá z odůvodnění jejich rozsudků – z výše uvedených právních názorů, na nichž dovolací soud při v podstatě nezměněné právní úpravě i nadále setrvává a neshledává žádné důvody k jejich změně, vycházely. Za situace, kdy dopis žalovaného ze dne 5.8.2008 „postrádá skutkové vymezení důvodu okamžitého zrušení pracovního poměru“, neboť žalovaný v něm neuvedl, v jakém konkrétním jednání žalobce spatřoval vytčené „porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvlášť hrubým způsobem“, dospěl odvolací soud v souladu se zákonem ke správnému závěru, že předmětné okamžité zrušení pracovního poměru ze dne 5.8.2008 je „s ohledem na výslovné znění ust. § 60 zák. práce“ neplatným právním úkonem. Protože v dopise ze dne 5.8.2008 není obsažen ani jakýkoliv jiný údaj (např. zmínka či odkaz na dokument obsahující popis vytčeného skutku), ze kterého by bylo možno alespoň výkladem projevu vůle objasnit, v jakém konkrétním jednání žalobce je důvod okamžitého zrušení pracovního poměru spatřován, nelze odvolacímu soudu důvodně vytýkat, že žalovanému nebylo umožněno svědeckými výpověďmi „prokázat, že nedílnou součástí oznámení o okamžitém zrušení pracovního poměru byl i záznam o dechové zkoušce“, který „skutkově vymezoval v souladu s § 60 zák. práce důvod pro okamžité zrušení pracovního poměru“.

Jestliže dále dovolatel s poukazem na ustanovení § 41a obč. zák. vyslovuje názor, že, i kdyby dopis ze dne 5.8.2008 nesplňoval náležitosti uvedené v ustanovení § 60 zák. práce pro platné okamžité zrušení pracovního poměru, „lze jej za každých okolností považovat za oznámení o zrušení pracovního poměru ve zkušební době, jehož formální náležitosti tento dopis splňoval“, potom nepřihlíží náležitě k tomu, že neplatný pracovněprávní úkon, který obsahuje náležitosti jiného právního úkonu, který je platný, se prosadí v právních vztazích (tedy dojde k tzv. konverzi pracovněprávního úkonu ve smyslu ustanovení § 41a obč. zák.) toliko za předpokladu, je-li z okolností, za nichž byl učiněn, zřejmé, že vyjadřuje vůli jednající osoby, tedy – řečeno jinak – že odpovídá tomu, co jednající sledoval neplatným pracovněprávním úkonem. V daném případě se však o takovou situaci nejedná, neboť – jak bylo uvedeno již výše – okamžité zrušení pracovního poměru a zrušení pracovního poměru ve zkušební době jsou dva zcela samostatné způsoby rozvázání pracovního poměru jednostranným právním úkonem zaměstnavatele, které nelze vzájemně zaměňovat. Jestliže tedy žalovaný dopisem ze dne 5.8.2008 výslovně a jednoznačně projevil vůli ukončit se žalobcem pracovní poměr okamžitým zrušením „podle § 55 odst. 1 písmeno b) (zákon č. 262/2006 Sb.) zákoníku práce v důsledku porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvlášť hrubým způsobem“, nelze důvodně dovozovat, že by zrušení pracovního poměru ve zkušební době v souladu s vůlí žalovaného odpovídalo tomu, co žalovaný sledoval neplatným okamžitým zrušením pracovního poměru.

Namítá-li dále žalovaný, že soudy při rozhodování o opodstatněnosti nároku žalobce na náhradu mzdy nesprávně aplikovaly „samotnou fikci dle § 69 odst. 2 zák. práce“, neboť podle názoru dovolatele „z dopisu žalobce ze dne 12.8.2008 vyplývá skutečnost, že má zájem u žalovaného dále setrávat v pracovním poměru, tedy že na dalším zaměstnávání trvá“, potom opomíjí, že (i kdyby jeho námitka byla opodstatněná) sám žalobce následně v žalobě ze dne 2.10.2008 výslovně uvádí, že „neoznámil žalovanému, že trvá na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával“, a že podle ustálené judikatury je z hlediska ustanovení § 69 zák. práce rozhodné, jaké své stanovisko o tom, zda trvá nebo netrvá na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával, oznámil zaměstnanec zaměstnavateli v době vyhlášení (vydání) soudního rozhodnutí o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru (srov. například právní názor uvedený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11.10.2001 sp. zn. 21 Cdo 2905/2000, uveřejněném pod č. 77 ve Sbírce soudních rozhodnutí

a stanovisek, roč. 2002). Protože za dané situace byly splněny zákonné předpoklady pro vznik nároku žalobce na náhradu mzdy z neplatného rozvázání pracovního poměru okamžitým zrušením ze dne 5.8.2008, nemůže aplikace „fikce dle § 69 odst. 2 písm. b) zák. práce“ znamenat „porušení ústavně zaručených práv“ žalovaného, kterému z objektivního hlediska nic nebránilo, aby předmětné okamžité zrušení pracovního poměru ze dne 5.8.2008 učinil „formálně správně“.

Žalovaný konečně v dovolání na rozdíl od skutkových zjištění soudů obou stupňů předestírá vlastní skutkový závěr o tom, že „pracovní poměr mezi žalobcem a žalovaným byl ještě před okamžitým zrušením pracovního poměru ukončen ústním oznámením žalovaného o ukončení pracovního poměru ve zkušební době“, a namítá, že „postupem soudů došlo k porušení zásady rovnosti stran a práva žalovaného na spravedlivý proces“, neboť soudy obou stupňů odmítly vyslechnout žalovaným navrhované svědky“. Těmito námitkami však dovolatel nenapadá právní posouzení věci odvolacím soudem, nýbrž vyslovuje nesouhlas se skutkovými zjištěními, z nichž rozsudek odvolacího soudu (a soudu prvního stupně) vychází, a namítá vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Protože uvedené výtky nepředstavují uplatnění dovolacího důvodu podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř., ale dovolací důvody podle ustanovení § 241a odst. 3 a § 241a odst. 2 písm. a) o.s.ř., nemohl dovolací soud správnost rozsudku odvolacího soudu z hlediska těchto dovolacích důvodů přezkoumat, neboť – jak výše uvedeno - nejsou způsobilé založit přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

Z uvedeného je zřejmé, že napadený potvrzující rozsudek odvolacího soudu o věci samé nemá po právní stránce zásadní význam a že tedy proti němu není dovolání přípustné ani podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

Z vyjádření dovolatele, že podává dovolání „do všech výroků“ rozsudku odvolacího soudu, vyplývá, že dovoláním napadá rovněž část rozsudku odvolacího soudu, v níž bylo rozhodnuto o nákladech řízení.

Z ustanovení § 167 odst. 1 o.s.ř. vyplývá, že rozhodnutí o nákladech řízení, má z pohledu formy rozhodnutí povahu usnesení, kterou neztrácí ani v případě, jestliže je přičleněno k rozhodnutí o věci samé, u něhož je stanovena forma rozsudku. Přípustnost dovolání proti napadenému výroku o nákladech řízení je proto třeba zkoumat z hledisek zákonných ustanovení, která stanoví podmínky přípustnosti dovolání proti usnesení odvolacího soudu. Z ustanovení §§ 237 až 239 o.s.ř. ovšem vyplývá, že dovolání proti výroku usnesení odvolacího soudu o nákladech řízení není podle právní úpravy přípustnosti dovolání v občanském soudním řádu účinné od 1. ledna 2001 přípustné, a to bez zřetele k povaze takového výroku, tedy bez ohledu na to, zda jde např. o měnící nebo potvrzující rozhodnutí o nákladech řízení (srov. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31.1.2002, sp. zn. 29 Odo 874/2001, uveřejněné v časopise Soudní judikatura pod poř. č. 88, ročník 2002).

Protože dovolání i v této části směřuje proti rozhodnutí, proti němuž není tento mimořádný opravný prostředek přípustný, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalovaného - aniž by se mohl věcí dále zabývat - podle ustanovení § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o.s.ř. odmítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 243b odst. 5, věty první, § 224 odst. 1 a § 151 odst. 1 o.s.ř., neboť žalovaný, který z procesního hlediska zavinil, že dovolání bylo odmítnuto, na náhradu nákladů řízení nemá právo a žalobci v dovolacím řízení žádné náklady nevznikly.

Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 3. listopadu 2010

JUDr. Zdeněk Novotný, v. r.
předseda senátu

www.nsoud.cz